

Propozycje tematów badawczych/ Proposals of research topics

Dyscyplina: Językoznawstwo/ Discipline: Linguistics

dr hab. Renata Bizior, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

r.bizior@ujd.edu.pl

1. Współczesne i historyczne gatunki wypowiedzi (charakterystyka wybranego gatunku).

Zaproponowany projekt badawczy dotyczy określonego (wybranego przez doktoranta) gatunku wypowiedzi. Możliwe jest również podjęcie badań nad różnymi gatunkami, które występują w tym samym dyskursie/obszarze komunikacyjnym. Przedmiotem zainteresowania w projekcie są gatunki nieliterackie: medialne, potoczne, urzędowe, religijne itd. Projekt osadzony jest w genologii lingwistycznej, medialnej i zakłada uwzględnienie zróżnicowanych metod badawczych wykorzystywanych w innych obszarach lingwistyki.

Celem projektu badawczego i prowadzonych analiz jest wielopłaszczyznowy opis wybranego gatunku wypowiedzi w kontekście uwikłań komunikacyjnych, kulturowych, dyskursywnych. Podjęte badania służą poszerzeniu wiedzy o gatunkach w jednym z dwóch wybranych aspektów: opisowym (charakterystyka wzorca gatunkowego, relacja gatunku i dyskursu) lub historycznym (charakterystyka wyznaczników gatunkowych w kontekście rozwoju gatunku; przemiany gatunku).

1. Contemporary and historical genres (characteristics of the selected genre).

The proposed research project concerns a specific (chosen by a PhD student) genre of speech. It is also possible to undertake research on various genres that occur in the same discourse/communication area. The object of interest in the project are non-literary genres: media genres, colloquial, official, religious, etc. The project is embedded in linguistic or media genology, it assumes the consideration of diverse research methods used in other areas of linguistics.

The aim of the research project and conducted analyses is multifaceted description of a selected genre of speech in the context of communicative, cultural and discursive entanglements. The undertaken research serves to broaden the knowledge of genres in one of two selected aspects: descriptive (characterisation of genre pattern, relation between genre and discourse) or historical (characterisation of genre determinants in the context of genre development; genre transformations).

dr hab. Helena Gonczar, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

h.gonczar@ujd.edu.pl

1. Linguistic strategies of variation in the interpretation of reality in media discourse.

This topic is significant for modern linguistic science, as it allows us to understand more deeply the processes of formation of public consciousness through language and media. Media discourse is characterized by high dynamism and multiplicity of approaches to the interpretation of events, which is caused by different political, social and economic interests.

Since linguistic strategies of variation in the interpretation of reality in media discourse allow us to investigate how media platforms use language to form different world pictures, manipulate consciousness and create different images, the aim of the research is to analyze the linguistic strategies through which different interpretations of reality are created in media discourse.

The methodology of the research includes approaches from cognitive linguistics, multimodal and discourse analysis, sociolinguistics and pragmatics. The use of these methods will reveal the peculiarities of meaning manipulation, contextual changes in interpretations, and the role of persuasive strategies in media discourse.

The results of the research will help to better understand the mechanisms of media discourse impact on public opinion and perception of reality. This knowledge will be useful not only for linguists and sociologists, but also for professionals in the field of media communication, journalism, as well as for the development of effective strategies in media education and critical perception of information.

dr hab. Violetta Jaros, prof. UJD
Wydział Humanistyczny
Instytut Językoznawstwa
v.jaros@ujd.edu.pl

1. Idiolekty w różnych sferach komunikacji

Proponuje się opiekę naukową prac z zakresu idiolektu (pisarza, uczonego, polityka, dziennikarza, kaznodziei, celebryty itp.), obejmującego cechy charakterystyczne dla mowy danej jednostki. Szczegółowe analizy języka osobniczego dotyczyć mogą różnych sfer komunikacji społecznej: naukowej, religijnej, publicystycznej, politycznej, literackiej i potocznej.

1. Idiolects in different communication spheres

Scientific supervision of works on the idiolect (of the writer, scholar, politician, journalist, preacher, celebrity, etc.) is proposed, encompassing the characteristics of an individual's speech. Detailed analyses of the individual's language may concern different spheres of social communication: scientific, religious, journalistic, political, literary and colloquial.

Bibliografia (wybór):

- Duszak A., Tekst, dyskurs, komunikacja międzykulturowa, Warszawa 1998.
- Dziędziół K., Analiza stylu indywidualnego pisarza. Uwagi metodologiczne, [w:] Język – Teoria – Dydaktyka, Kielce 1982, s. 241-253.

- Fliciński P., Idiostyl pisarza jako problem badawczy, [w:] Studia nad polszczyzną współczesną i historyczną. Prace dedykowane Profesorowi Stanisławowi Bąbie w 65-lecie urodzin, red. J. Boberek, Poznań 2004, s. 95-108.
- Idiolekty w różnych sferach komunikacji, red. A. Żurek, Wrocław 2011.
- Jaros V., Studia nad językiem i stylem pism naukowych Joachima Lelewela, Częstochowa 2015.
- Język osobniczy jako przedmiot badań lingwistycznych, red. J. Brzeziński, Zielona Góra 1988.
- Język pisarzy jako problem lingwistyki, red. T. Korpysz, A. Kozłowska, Warszawa 2009.
- Kudra A., Idiolektostylem w mur, czyli o idiolekcie, idio stylu i krytycznej analizie dyskursu – na przykładzie felietonów Krzysztofa Skiby w tygodniku „Wprost”, Folia Litteraria Polonica 2011, s. 27-34.
- Machnicka V., Terminologiczno-metodologiczne dyskusje na temat idiolektu oraz idio stylu, *Conversatoria Linguistica*. R. 4 (2010), s. 121-135
- Socjolekt, idiolekt, idio styl. Historia i współczesność, red. U. Sokólska, Białystok 2017.
- Witosz B., Dyskurs i stylistyka, Katowice 2009.

2. Socjolekty współczesne i dawne

Proponuje się opiekę naukową prac z zakresu charakterystyki wybranego socjolektu. Warunkiem wyodrębnienia się socjalnej odmiany języka jest istnienie środowiska społecznego, którego członkowie powiązani są silnymi więzami wewnętrznymi (zawodowymi, towarzyskimi, kulturowymi), mają poczucie odrębności w stosunku do innych grup.

2. Modern and ancient sociolects

The scientific supervision of works on the characterisation of the selected sociolect is proposed. The prerequisite for the emergence of a social variety of language is the existence of a social environment whose members are bound by strong internal ties (professional, social, cultural) and have a sense of distinctiveness in relation to other groups.

Bibliografia (wybór):

- Grabias S., Język w zachowaniach społecznych. Podstawy socjolingwistyki i logopedii, wyd. IV uzupełnione, Lublin 2019.
- Grabias S., Środowiskowe i zawodowe odmiany języka – socjolekty, [w:] Współczesny język polski, red. J. Bartmiński, Lublin 2000.
- Jaros V., Językowy obraz wspólnoty komunikatywnej posługującej się socjolektem CB-radiowym, „Socjolingwistyka” 29, 2015, s. 191-205.
- Kołodziejek E., Człowiek i świat w języku subkultur, Szczecin 2005.
- Pędzich B., Jak powstaje socjolekt? Studium słownictwa paralotniarzy, Warszawa 2012.
- Piekot T., Język w grupie społecznej: wprowadzenie do analizy socjolektu, Wałbrzych 2008.
- Wejland A. P., Obrazy grup społecznych. Studium metodologiczne, Warszawa 1991.

3. Analiza pragmalingwistyczna korespondencji wybranego autora

Proponuje się opiekę naukową prac z zakresu prozy epistolarnej dawnej i współczesnej. W centrum zainteresowania tym samym staje się polszczyzna potoczna (z jej podsystemem językiem rodzinnym, polszczyzną kolokwialną), użyta zgodnie z konwencjami gatunku, środowiska i epoki; respektująca normy *savoir vivre* i etykiety językowej właściwe dla określonej epoki.

3. A pragmalinguistic analysis of the correspondence of a selected author

Academic supervision of works in the field of ancient and contemporary epistolary prose is proposed. The focus of interest thus becomes colloquial Polish (with its subsystem of familial language, colloquial Polish), used in accordance with the conventions of the genre, environment and epoch; respecting the norms of *savoir vivre* and linguistic etiquette appropriate to a particular era.

Bibliografia (wybór):

- Cybulski M., Pan i sługa. Niektóre uwarunkowania zmian w polskich obyczajach językowych, [w:] Uwarunkowania i przyczyny zmian językowych, red. E. Wrocławska, Warszawa 1994, s. 31-39.
- Cybulski M., Obyczaje językowe dawnych Polaków. Formuły werbalne w dobie średniopolskiej, Łódź 2003.
- Jaros V., Etykieta w listach Joachima Lelewela do najbliższych, [w:] Kultura komunikacji potocznej w językach słowiańskich, pod red. A. Piotrowicz, M. Witaszek-Samborskiej, K. Skibskiego, Poznań 2018, s. 77-90.
- Jaros V., Wybrane zachowania grzecznościowe w dziewiętnastowiecznej polszczyźnie nieoficjalnej na podstawie listów Joachima Lelewela (formuły służące zamykaniu kontaktu) [w:] Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowski, pod red. U. Wójcik, V. Jaros przy udziale I. Kuśnierek, P. Piaseckiej, Częstochowa 2018, s. 183-207.
- Jaros V., Właściwości fonetyczne i fleksyjne języka rodzinnego Joachima Lelewela (na podstawie listów do najbliższych), „Socjolingwistyka” XXXIII, 2019, s. 255-268.
- Jaros V., Charakterystyka języka rodzinnego Joachima Lelewela dotyczącego społecznej przestrzeni rodziny (na podstawie listów do najbliższych), „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 54, 2019, s. 1-21.
- Jaros V., Leksykalne regionalizmy i dialektyzmy w języku rodzinnym Joachima Lelewela (na podstawie listów do najbliższych), „Prace Językoznawcze” 2020, XXII, z. 2, s. 39–56.
- Jaros V., Właściwości składniowe i słowotwórcze języka rodzinnego Joachima Lelewela (na podstawie listów do najbliższych), „Socjolingwistyka” XXXIV, 2020, s. 165-182.
- Kałkowska A., Struktura składniowa listu, Wrocław 1982.
- Książek E., Tekst epistolarny w świetle etykiety językowej, Kraków 2008.
- Marcjanik M., Polska grzeczność językowa, Kielce 2000.
- Ożóg K., Zwroty grzecznościowe współczesnej polszczyzny mówionej (na materiale języka mówionego mieszkańców Krakowa), Warszawa-Kraków 1990.
- Pawłowska A., Formuły werbalne polskiej etykiety językowej od połowy XVIII wieku do lat sześćdziesiątych XIX wieku. Analiza socjolingwistyczna, Łódź 2014.

- Tomiczek E., System adresatywny współczesnego języka polskiego i niemieckiego. Socjolingwistyczne studium konfrontatywne, Wrocław 1983.

dr hab. Hanna Kaczmarek, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

h.kaczmarek@ujd.edu.pl

1. Konceptualizacja wrażeń węchowych i smakowych.

badania nad leksyką sensualną z obszaru pola semantycznego wrażeń węchowych i smakowych, metaforyzacja i metonimizacja doznań węchowych i smakowych, metafory synestezyjne, intensywność i inne parametry sensualne w związkach frazeologicznych (analiza w oparciu o niemiecki / i polski materiał językowy z wykorzystaniem metodologii kognitywnej).

1. Conceptualisation of olfactory and taste sensations.

lexical research in the area of the semantic field of olfactory and gustatory sensations, metaphors and metonymies in defining olfactory and gustatory sensations. Synaesthetic metaphors, intensity and other sensual parameters in phraseological compounds. (An analysis based on German / and Polish language material with the use of cognitive methodology).

dr hab. Agnieszka Klimas, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

a.klimas@ujd.edu.pl

1. Onomastyka literacka.

nazewnictwo występujące w utworach literackich, analiza form i funkcyjności onimów w przestrzeni literackiej, w kontekście m.in.: konwencji gatunkowych, poetyki utworu, intencji autora i kompetencji odbiorcy tekstu, zjawisk kulturowych, itp.

1. Literary onomastics.

nomenclature appearing in literary works, analysis of the forms and functionality of onyms in the literary space, in the context of, among others: genre conventions, poetics of the work, intentions of the author and competences of the recipient of the text, cultural phenomena, etc.

2. Onomastyka historyczna i współczesna.

- metodologie badań onomastycznych, historyczne i współczesne kształtowanie się nazw własnych, zwłaszcza antroponimów, ale także innych kategorii onimicznych, z uwzględnieniem zjawisk kulturowych, społecznych i obyczajowych i innych;
- interferencje językowe w przestrzeni wielokulturowej i wieloetnicznej;

2. **Historical and contemporary onomastics.**

- methodologies of onomastic research, historical and contemporary formation of proper names, especially anthroponyms, but also other onomastic categories, taking into account cultural, social, moral and other phenomena;
- linguistic interference in multicultural and multiethnic spaces;

dr hab. Dorota Suska, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

d.suska@ujd.edu.pl

1. **Współczesna komunikacja medialna - gatunki, strategie, wartości:**

- re-konstrukcje stereotypów w dyskursie mediów społecznościowych,
- wartości i wartościowanie w dyskursie mediów społecznościowych,
- prasa polskojęzyczna w Ukrainie w ujęciu genologicznym

1. **Contemporary media communication - genres, strategies, values:**

- re-constructions of stereotypes in social media discourse,
- values and valuing in social media discourse,
- Polish-language press in Ukraine in a genological perspective

2. **Współczesna (najnowsza) proza polska:**

problemy stylu (eksperymenty, kontynuacje, stylizacje), specyfika leksykalna

2. **Contemporary (latest) Polish prose:**

problems of style (experiments, continuations, stylizations), lexical specificity.

